

เหตุเกิดที่แยกรีนคำ

สี่ แยกรีนคำ คือต้นถนนนิมมานเหมินท์กับถนนชูปเปอร์ไฮเวย์ มีถนนห้วยแก้วตัดผ่าน เป็นย่านเศรษฐกิจสำคัญเพราะสมัยนี้ใครมาใครไปเชียงใหม่ต้องมาเที่ยวเดินชิลละแวกย่านนี้ ตรงจุดนี้กลายเป็นศูนย์กลางของเมืองยุคใหม่ไปแล้ว สมัยรุ่นพ่อแม่ศูนย์กลางความคึกคักอยู่ที่ถนนท่าแพ ยุคต่อมาย้ายไปย่านไนท์บาร์ชาถนนช้างคลาน ส่วนยุคนี้ก็คือย่านนิมมานฯ

มันมีความขัดแย้งเกิดขึ้นระหว่างกรมทางหลวงกับประชาชน กรมทางหลวงต้องการขยายถนนด้านหน้าห้างเมญาทุบทิ้งลานหน้าห้างที่เป็นเขตทางหลวง (ทางขออนุญาตใช้) บอกว่าเพื่อระบายรถ แต่คนในเมืองจำนวนไม่น้อยคัดค้าน ไม่เอาการขยายถนน อยากให้เป็นลานสาธารณะร่มรื่น และทางเท้าสวยๆ เดินต่อไปยังพิพิธภัณฑ์และวัดเจ็ดยอดที่ห่างออกไปราว 500 เมตร

ความขัดแย้งนี้ดูเผินๆ ก็แค่เรื่องของคนเชียงใหม่ แต่ที่จริงแล้วมันสามารถจะเกิดในทุกจังหวัดของประเทศไทยได้ตลอดเวลา เพราะนี่คือรากเหง้าของปัญหาาระบบราชการแบบรวมศูนย์ แห่งใครแห่งมัน ภารกิจของหน่วยหนึ่งทีหน่วยอื่นไม่ไปแตะ ต่างคนต่างก้มหน้าทำของตัวเองไม่สนว่าภาพรวมของเมืองจะเป็นอย่างไร

เมื่อ 30 กว่าปีก่อนถนนชูปเปอร์ไฮเวย์และห้วยแก้วเป็นนอกเมืองเปลี่ยวมาก แต่สมัยนั้นมันกลายเป็นเขตเมืองชั้นใน ผู้คนหนาแน่น ห้างใหญ่ ศูนย์การค้าและโรงแรมหรู แต่ถนนตรงนี้ยังอยู่ในความรับผิดชอบของกรมทางหลวง ไม่ใช่ถนนเทศบาลฯ

จังหวัดอื่นๆ ก็คล้ายๆ กัน เมืองขยายออกจนถนนทางหลวงแผ่นดินกลายเป็นถนนในเขตเมือง

ดังนั้นเวลาที่กรมทางหลวงคิดจะปรับปรุงเส้นทางใดๆ มันย่อมต้องกระทบกับผู้คนและ 'เมือง' นั้นๆ โดยตรง หากออกแบบสอดคล้องกับเมืองก็ดีไป แต่หากออกแบบไม่สอดคล้องกับความต้องการของชาวเมือง (ส่วนใหญ่)แบบเดียวกับที่แยกรีนคำ เชียงใหม่ มันก็จะเกิดปัญหาตามมา เพราะอย่างที่บอกแต่ต้น ระบบราชการรวมศูนย์บ้านเราทำให้การบริหารราชการในภูมิภาค เขตจังหวัด-อำเภอมีเจ้าของเรื่องเป็นกระทรวงทบวงกรมมากมายทำในพื้นที่ แต่เขาฟังเจ้านายของเขาคืออธิบดีที่กรุงเทพฯ มากกว่าผู้ว่าราชการจังหวัด

วัฒนธรรมราชการก็แบบนี้ พื้นที่ใครพื้นที่มัน กรณีที่แยกรีนคำ ต่อให้กระทบกับผู้คนมากมาย แต่จังหวัดก็แค่เป็นตัวประสานจัดเวที ไม่สามารถเทศแอ็คชั่นตัดสินใจอะไร ปล่อยให้กรมทางฯ ตัดสินใจของตัวเองไป

ปัญหาก็คือ ยุคนี้เป็นยุคของเมือง เขาแข่งขันกันสร้างเมืองดีๆ เมืองน่าอยู่ เมืองที่มีระบบสาธารณูปโภคสาธารณูปการทันสมัย และสร้างเสริมคุณภาพชีวิต ยุคนี้เรามักจะได้ยินคำว่าเมืองอัจฉริยะ smart city ความหมายที่แท้จริงไม่ใช่แค่ดิจิทัลไฮเทคทันสมัยดอกกะศรีบับ ยังต้องมีด้านอนุรักษ์พลังงาน มีความเป็นสีเขียว ออกแบบน่าอยู่ มีความโดดเด่นเรื่องดีไซน์ และคุณภาพชีวิตผู้คน

แปลออกมากลายเป็นเมืองที่มีระบบขนส่งมวลชน มีความสะดวกในการเดินทางหรือ walkable city มีทางเท้าใหญ่ทันสมัยร่มรื่น ฯลฯ **ความทันสมัยของเมืองยุคใหม่ที่ว่าบดนั้นก็มีการอยู่ในยุทธศาสตร์ชาติ และแผนหลักของสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ** เป็นภารกิจใหม่ของหน่วยงานกระทรวงมหาดไทยทั้งหมดที่ต้องคิดทำผลักดันขึ้นมาขนาดมีโครงการนำร่องเมืองอัจฉริยะในหลายจังหวัด ที่เชียงใหม่เขาเลือกย่านนิมมานเหมินท์ จะเอาสายไฟลงดิน ยกกระดานออกแบบทางเท้าใหม่ให้เป็นทางเท้าระดับโลกไม่ใช่แผ่นสี่เหลี่ยมปูตึก เหลือมๆ ปูฟุตบอลแบบที่เราคุ้นชินกัน

ระบบบริหารราชการแบบแยกส่วนมันแปลกประหลาด เพราะโครงการเมืองอัจฉริยะที่จะยกระดับภูมิทัศน์เป็นหน้าตาของเมืองมันอยู่ตลอดแนวถนนนิมมานฯ ไม่ข้ามมาถึงอีกฝั่งของสี่แยก ทำให้ลานหน้าห้างเมญาที่กรมทางหลวงกำลังจะทุบทิ้งขยายถนนไม่รวมอยู่ในขอบเขตโครงการเมืองอัจฉริยะ ทั้งๆ ที่ห่างกันแค่เดินข้ามถนน

ฝั่งโน้น... เน้นทางเท้าคนเดิน ด้วยแนวคิด walkable city และดีไซน์เมืองยุคใหม่โซว์ชาวโลก

อีกฝั่ง... จะทุบลานสาธารณะขยายถนนให้รถเลี้ยว เหลือทางเดินของคนเล็กลง

ฝั่งโน้น... รับผิดชอบโดยหน่วยงานหนึ่ง

อีกฝั่ง... รับผิดชอบโดยอีกหน่วยงานหนึ่ง ที่มีความคิดคนละแบบห่างกันสุดกู่

มันเป็นตลกที่น่าขมขื่นมาก!

ก็เชียงใหม่เมืองเดียวกันแท้ๆ ย่านเดียวกันแท้ๆ แค่ขอบเขตอำนาจของหน่วยงานต่างกัน ก็คิดทำกันไปคนละเรื่อง

สิ่งที่คนเชียงใหม่กำลังเผชิญ ก็คือสิ่งเดียวกับที่คนในภูมิภาคทั้งหลายใต้/เหนือ/ออก/ตก กำลังเผชิญเช่นเดียวกัน แต่เป็นคนละตัวอย่าง คนละเหตุการณ์ คนละหน่วยงานโดยลักษณะการต่างกันไปที่ป็นชาวคนรู้บ้างไม่รู้บ้าง

ยุคที่กำลังจะถึง เป็นยุคของเมือง urbanization ชื่อของเมืองกำลังจะเป็นชื่อที่คุ้นเคยกว่าประเทศ เวลาเขาเปรียบเทียบสถานที่ท่องเที่ยวเขาเทียบกันระหว่างเมืองกับเมือง ไม่ใช่ประเทศกับประเทศอย่างแต่ก่อน ปารีส ลอนดอน อิสตันบูล ฉงชิ่ง ซีอาน โซล ดานัง หลวงพระบาง ภูเก็ต แล้วก็ไม่ใช่แค่การท่องเที่ยวเท่านั้น ยังมีเปรียบเทียบเมืองนำหน้าพักอาศัย เมืองที่พวกดิจิทัลนอเมดเลือกพัก เมืองพักผ่อนระยะยาวของผู้สูงอายุ ฯลฯ

ล้วนแต่เป็นการเปรียบเทียบระหว่างเมืองกับเมืองทั้งสิ้น

การเปลี่ยนแปลงนี้เป็นการเปลี่ยนแปลงใหญ่ mega-trends ว่าด้วย urbanization โลกที่ก้าวสู่โลกของเมือง (มากกว่าชนบท)

นี่เป็นเรื่องท้าทายมากของระบบการบริหารราชการส่วนภูมิภาคของประเทศไทยเรา โครงสร้างการบริหารแบบเดิมๆ ที่ยกส่วนให้แต่ละกระทรวงทบวงกรมดำเนินการกันเองตามภาระหน้าที่ แห่งของใครแห่งของมัน จะตอบสนองการผลักดันพัฒนาเมืองยุคใหม่ได้ขนาดไหน

ที่เชียงใหม่คนละฟากถนนแท้ๆ ยังต่างหน่วยต่างทำ พัฒนาไปคนละเป้าหมายเลย

ฟากทางนี้นั้นคนเดิน ความสวยงาม รับแขก โซว์ความคิดเมืองยุคใหม่

อีกฟากถนนนั้นระบายรถ ทำถนน ขยายถนน ออกแบบให้รถวิ่งเร็วทางเท้าแห้งแล้ง

นี่ละครับคือประเด็นที่อยากให้ทุกคนคิดถึงกันเยอะๆ กรณีความขัดแย้งที่แยกกรีนคำ เชียงใหม่ เป็นแค่ตัวอย่างรูปธรรมที่เกิดล่าสุดเท่านั้น